

О‘ЗBEKISTON RESPUBLIKASI DAVLAT RAMIZLARINI QABUL QILISHINI VA ULARNING AHAMIYATI

Isomiddinov Abrorbek Sherzodbek o‘g‘li

Andijon davlat universiteti “Tarix” fakulteti 3-kurs talabasi

Abdullayev Bekzod Xusniddin o‘g‘li

Ilmiy rahbar: O‘zbekiston tarixi kafedrasida o‘qituvchisi

Abstrakt: Ushbu maqolada O‘zbekiston respublikasi mustaqil bo‘lganidan kegin O‘zbekistonni davlat sifatida Shakllanishi uchun zarur bo‘lgan ramizlar to‘grisida ma’lumot berilgan. Hamma davlatni o‘z ramzlar bo‘lgani kabi O‘zbekistonda ham ramzlar muhim ahamiyatga ega.

Kalit so‘zi: Bayroq, Gerb, Madixya, Ramzlar, Konstitutsiya, Qonunlar, Davlatchiligimiz.

Abstract: This article provides information about the symbols necessary for the formation of Uzbekistan as a state after the independence of the Republic of Uzbekistan. Symbols are important in Uzbekistan, just like every country has its own symbols.

Key words: Flag, Coat of Arms, Madikhya, Symbols, Constitution, Laws, Our Statehood.

Аннотация: В данной статье представлена информация о символах, необходимых для становления Узбекистана как государства после обретения независимости Республики Узбекистан. Символы важны в Узбекистане, так же, как каждая страна имеет свои собственные символы.

Ключевые слова: Флаг, Герб, Мадихья, Символика, Конституция, Законы, Наша государственность.

Kirish.

O‘zbekiston Respublikasi mustaqillikka erishgandan so‘ng boshqa davlatlar kabi o‘z Ramizlarini ishlab chiqdi, jumladan Davlat Bayrog‘i, Davlat Gerbi, Davlat Madihyasi, Davlat Konstitutsiyasiga ega bo‘ldi. Bu ramizlar Davlat uchun juda katta ahamiyatga ega bo‘lib, ularsiz davlat to‘la to‘kkis bo‘lmaydi. Ramzlar Davlatni ajralmas bir bo‘lagidir.

Natija.

Bayroq “O‘zbekiston Respublikasi Davlat bayrog‘i to‘g‘risida”gi qonun 1991-yil 18-noyabrda O‘zbekiston Respublikasi Oliy Kengashining navbatdan tashqari o‘tkazilgan VII sessiyasida qabul qilingan [1]. Uning rasmiy o‘lchamlari uzunligi 250 sm, kengligi 125 sm ga teng. Rassom: Pyotr Annenkov. Davlat bayrog‘i va uning ramzi bugungi O‘zbekiston sarhadida qadimda mavjud bo‘lgan davlatlar bilan tarixan

bog'liqligini anglatadi hamda respublikaning milliy-madaniy an'analarini o'zida mujassamlashtiradi.

Bayroqdagi moviy rang tiriklik mazmuni aks etgan mangu osmon va obihayot ramzi. Timsollar tilida bu – yaxshilikni, donishmandlikni, halollikni, shon-shuhrat va sadoqatni bildiradi. Binobarin, Amir Temur davlati bayrog'ining rangi ham moviy rangda edi.

Bayroqdagi oq rang – muqaddas tinchlik ramzi bo'lib, u kun charog'onligi va koinot yoritqichlari bilan uyg'unlashib ketadi. Oq rang – poklik, beg'uborlik, soflikni, orzu va xayollar tozaligi, ichki go'zallikka intilishning timsoli.

Yashil rang – tabiatning yangilanish ramzi. U ko'pgina xalqlarda navqironlik, umid va shodumonlik timsoli hisoblanadi.

Qizil chiziqlar – vujudimizda jo'shib oqayotgan hayotiy qudrat irmoqlarini anglatadi.

Gerb 1992-yil 2-iyulda Oliy Kengashning 10-sessiyasida tasdiqlangan [2]. Mualliflari: Anvar Mamajonov, Pyotr Annenkov Davlat gerbi dumaloq ko'rinishga ega bo'lib, bu shaklning so'l tomoni rizq-ro'zimiz timsoli — bug'doy boshloqlaridan, o'ng tomoni esa o'zbekning dong'ini dunyoga taratgan bebaho boyligimiz — chanoqlari ochilgan g'o'za shoxlaridan iborat chambarga o'ralgan, uzoqdagi tog'lar va daryolar manzarasida gullagan vodiy uzra quyosh zarrin nurlarini sochib turadi, ayni paytda bu O'zbekistonning serquyosh mamlakat ekanligini ham bildiradi. Gerbning yuqori qismida esa O'zbekiston ozodligining ramzi sifatida sakkizburchak yulduz, uning ichki qismida yarimoy va yulduz ma'nosi mamlakat aholisining ko'p qismi islom diniga etiqod qilishi, markazida — baxt va erksevarlik ramzi — qanotlarini yozgan Xumo qushi tasvirlangan. Gerbning pastki qismida O'zbekiston Respublikasi davlat bayrog'ini ifoda etuvchi chambar tasma „O'zbekiston“ deb yozib qo'yilgan.

O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi 1992-yil 8-dekabrda Oliy Kengashning 11-sessiyasida qabul qilingan. Ushbu konstitutsiyaning tuzilishi quyidagicha; Muqaddima, 6 bo'lim, 26 bob, 128 modda [3].

2023-yil 30-aprelda Konstitutsiya yangilandi. Ushbu yangilanishga ko'ra konstitutsiya 6 bo'lim 27 bob 155 moddadan iborat bo'ldi. Ushbu yangi konstitutsiyaning muqaddimasida shunday yozilgan edi: “Biz O'zbekistonning yagona xalqi, Inson huquq va erkinliklariga, milliy va umuminsoniy qadriyatlarga, davlat suvereniteti prinsiplariga sodiqligimizni tantanali ravishda e'lon qilib,

Demokratiya, erkinlik va tenglik, ijtimoiy adolat va birdamlik g'oyalariga sadoqatimizni namoyon qilib,

Inson, uning hayoti, erkinligi, sha'ni va qadr-qimmatini oliy qadriyat hisoblanadigan insonparvar demokratik davlatni, ochiq va adolatli jamiyatni barpo etish borasida hozirgi va kelajak avlodlar oldidagi yuksak mas'uliyatimizni anglagan holda,

Davlatchiligimiz rivojining uch ming yildan ziyod tarixiy tajribasiga, shuningdek jahon sivilizatsiyasiga beqiyos hissa qo‘shgan buyuk ajdodlarimizning ilmiy, madaniy va ma’naviy merosiga tayanib,

Mamlakatimizning bebaho tabiiy boyliklarini ko‘paytirishga hamda hozirgi va kelajak avlodlar uchun asrab-avaylashga hamda atrof-muhit musaffoligini saqlashga astoydil ahd qilib,

Xalqaro huquqning umume’tirof etilgan prinsip va normalariga asoslangan holda,

O‘zbekistonning jahon hamjamiyati, eng avvalo, qo‘shni davlatlar bilan do‘stona munosabatlarini hamkorlik, o‘zaro qo‘llab-quvvatlash, tinchlik va totuvlik asosida mustahkamlash hamda rivojlantirishga intilib,

Fuqarolarning munosib hayot kechirishini, millatlararo va konfessiyalararo totuvlikni, ko‘p millatli jonajon O‘zbekistonimizning farovonligini va gullab-yashnashini ta’minlashni maqsad qilgan holda,

Ushbu Konstitutsiyani qabul qilamiz va e’lon qilamiz.” Bu orqali o‘zbek xalqining barcha xalqlarni hurmat qilishi hamda ushbu xalqlar bilan teng ekanligi, o‘zgalarning mustaqilligini hurmat qilishi e’lon qilingan.

O‘zbekiston davlat madhiyasini musiqasini Mutavakkil (Mutal) Burhonov bastalagan. Davlat madhiyasi — (yunon. Hymnos — gimn, tantanali qo‘shiq) Vatanni, davlatni, tarixiy voqealarni, ularning qahramonlarini ulug‘lovchi she’riy-musiqiy asar, davlatning ramzlaridan biri. Madhiya tantanali qo‘shiq bo‘lib, rasmiy davlat marosimlari, bayram tantanalarida, davlat delegatsiyalari, mehmonlarni kutib olish va kuzatish chog‘ida ijro etiladi. Davlat madhiyasi ijro etilganda hamma ishtirokchilar o‘rnidan turadi. Harbiylar qo‘llarini chakkalariga tekizgan (,chest“ berib) turadi, fuqarolar bosh kiyimlarini yechib, tikka, qo‘lni ko‘krakka qo‘yib tinglaydi.

O‘zbekiston Respublikasining Davlat madhiyasi gerb va bayroq bilan birga O‘zbekiston Respublikasi Davlat suverenitetining ramzidir. O‘zbekiston Respublikasi Davlat madhiyasining matni va musiqasi O‘zbekiston Respublikasining 1992-yil 10-dekabrda 768-XII-sonli O‘zbekiston Respublikasining Davlat madhiyasi to‘g‘risidagi Qonuni bilan tasdiqlangan.

Qonunda madhiyamiz davlat suverenitetining ramzi, unga katta ehtirom bilan qarash har bir yurtdoshimizning vatanparvarlik burchidir, deb belgilab qo‘yilgan. O‘zbekiston fuqarolari, shuningdek, mamlakatimizda yashab turgan boshqa shaxslar ham madhiyamizni hurmat qilishi shartligi alohida ta’kidlangan.

Davlat madhiyasining muallifi O‘zbekiston Qahramoni, O‘zbekiston xalq shoiri Abdulla Oripov bo‘lib, musiqasini O‘zbekiston xalq artisti, atoqli bastakor Mutal Burhonov yaratgan. Madhiyada xalqimizning ezgu orzu-umidlari, kelajakka mustalika ishonchi teran ifodalangan. Unda mardona va sharaflarga boy o‘tmishimiz, milliy an’ana va qadriyatlarimiz, tinchligimiz, osoyishtalik, millatlararo totuvlik va birodarlik kabi umuminsoniy tuyg‘ular tarannum etilgan.

Madhiya — qalbida o‘z Vataniga muhabbat va sadoqat tuyg‘usi bor har qanday kishida milliy g‘urur, o‘ziga xos faxr, eng muhimi yurtga mehr uyg‘otadi. Bu milliy timsolda xalqning o‘tmishi, buguni va kelajagi, shuningdek, ziynati, orzu-o‘yi, maslak-maqsadi mujassam. O‘zbekiston Respublikasi madhiyasi yoshlarda Vatanga muhabbat, boy tariximizga, milliy o‘zligimizga chuqur hurmatni shakllantirishda, farzandlarimizning har tomonlama barkamol va yetuk insonlar bo‘lib voyaga yetishida muhim tarbiyaviy vosita bo‘lib xizmat qilmoqda.

O‘zbekiston Respublikasining Davlat madhiyasida yuksak ehtirom bilan qarash O‘zbekiston Respublikasi har bir fuqarosining vatanparvarlik burchidir.

Xulosa.

Xulosa qilib aytganda O‘zbekiston Respublikasi mustaqillikka erishgandan so‘ng barcha ramzlarini yangilangan xolda ishlab chiqdi. Ramzlarni har birini davlatimiz uchun katta ahamiyatga ega bo‘lib, ulardan Konstitutsiyani oladigan bo‘lsak konstitutsiya davlatni boshqarishda, nazorat qilishda muhim ahamiyatga ega

Foydalanilgan Adabiyotlar.

1. Lex Uz. URL: <https://lex.uz/acts/-100122>
2. Lex Uz. URL: <https://lex.uz/docs/-17260?ONDATE=02.07.1992>
3. Shamsutdinov R., Mo‘minov H. O‘zbekiston tarixi. Toshkent: Akademnashr, 2019. –B 453.